

Komentarz GUS do felietonu „Układ (prawie) domknięty” autorstwa Pawła Wojciechowskiego, z 6.10.2023 r., wyd. Rzeczpospolita

13.10.2023

W odniesieniu do felietonu autorstwa red. Pawła Wojciechowskiego pt. „Układ (prawie) domknięty”, który ukazał się 6 października 2023 r. w Rzeczpospolitej (dostęp online: <https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art39225531-pawel-wojciechowski-uklad-prawie-domkniety>), publikujemy komentarz i wyjaśnienie Dyrektora Departamentu Handlu i Usług GUS, p. Ewy Adach-Stankiewicz do też przedstawionych przez autora, w których błędnie interpretowane są działania Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące opracowania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, powszechnie uznawanego za miarę inflacji:

Cytat autora artykułu: „Pierwsza z tych „promocji” to wsteczne obniżenie rachunków za energię elektryczną dla gospodarstw domowych. Choć ma ona charakter 12-proc. upustu, który będzie z klientami rozliczany po zakończeniu roku kalendarzowego, to GUS w bezprecedensowy sposób uwzględnił ją w danych za wrzesień”

Wyjaśniamy, że nie jest prawdą, że GUS uwzględnił w obliczeniach za wrzesień br. przyszłe rekompensaty i wyrównania z tytułu pomniejszenia rocznego rozliczenia za energię. Środki wypłacone z tego tytułu, które zostaną zgromadzone w gospodarstwach domowych będą skutkowały zmianami w przyszłej strukturze wydatków wykorzystywanej jako system wag przy agregacji wskaźnika (źródło danych: badanie Budżetów Gospodarstw Domowych). Do obliczeń wskaźnika cen towarów i usług za wrzesień br. włączone zostały jedynie nowe stawki opłat (podobnie jak w styczniu br.), które uzależnione są od limitu zużycia energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe, czyli ceny które faktycznie obowiązują od września br. Działania te nie skutkują rewizją danych już opublikowanych.

Z informacjami na temat uwzględniania działań osłonowych dla gospodarstw domowych można na bieżąco zapoznawać się na stronie internetowej GUS:

<https://stat.gov.pl/aktualnosci/informacja-na-temat-uwzglednienia-w-badaniu-zmian-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-nowelizacji-regulacji-prawnych-dotyczacych-rynku-energii-elektrycznej-oraz-innych-regulacji-dotyczacych-cen-,504,1.html>

<https://stat.gov.pl/dla-mediow/komunikaty-prasowe/oswiadczenie-gus-w-zwiazku-z-informacjami-pojawiajacymi-sie-w-przestrzeni-publicznej-nt-wyliczen-wskaznika-zmian-cen-towarow-i-uslug->

Cytat autora artykułu: „*Druga promocja dotyczy „darmowych” leków dla dzieci i osób starszych. W tym przypadku GUS też pospieszył się i od razu, a nie jak zwykle w lutym, zmienił strukturę koszyka CPI*”

Wyjaśniamy, że nie jest prawdą, że GUS dokonał zmian w zakresie struktury tzw. „koszyka inflacyjnego”^a. Nie została zmieniona lista obserwowanych towarów i usług, ani też nie zmieniono wag obrazujących skalę zakupów poszczególnych grup towarów i usług przez gospodarstwa domowe. W procesie przygotowania danych za wrzesień br. uwzględnione zostały natomiast odpłatności ponoszone przez konsumenta za nabywane wyroby farmaceutyczne. Uwzględnianie aktualizacji listy leków refundowanych stanowi standardową praktykę GUS i jest ona dokonywana zgodnie z obwieszczeniami Ministra Zdrowia.

W 2023 roku zwiększono jedynie zakres danych wykorzystywanych w obliczeniach wskaźników cen w segmencie leków refundowanych o czym informowaliśmy prezentując nowy skład koszyka:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/informacja-na-temat-zmian-w-zakresie-koszyka-inflacyjnego-w-2023-roku,22,1.html>

Uwzględnianie darmowych towarów lub usług w ciągu roku kalendarzowego nie jest nową praktyką w procesie obliczania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych. Jako historyczny przykład można podać uwzględnianie w obliczeniach wskaźników cen darmowych podręczników dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Cytat autora artykułu: „*To jednak nic w porównaniu z trzecią promocją, wynikającą z zaniżonych cen paliw. To ona ma relatywnie największy wpływ na wskaźnik inflacji CPI. Do oceny pozostaje decyzja monopolisty, który zdecydował się na obniżkę hurtowych cen paliw prawie o 20 proc., podczas gdy cena powinna wzrosnąć, bo cena surowca wzrosła o 12 proc., a kurs dolara do złotego – o prawie 8 proc.*”

Wyjaśniamy, że w procesie gromadzenia informacji o cenach dla poszczególnych okresów objętych badaniem są uwzględniane faktyczne ceny detaliczne jakie gospodarstwa domowe płacą za nabywane towary i usługi. Uwzględniane są więc wszystkie czynniki, które wpływają na wysokość cen lub opłat tj. ogólnodostępne promocje i bonifikaty, jak również regulacje cen wynikające z aktów prawnych czy też instrumentów regulacyjnych wprowadzanych bezpośrednio przez podmioty realizujące sprzedaż danego asortymentu. Wynika to między innymi z charakteru wskaźnika zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych, który informuje o skali zmian cen w warunkach jakie obowiązują w danym momencie czasu.

Dodatkowo podkreślamy, że zadaniem Głównego Urzędu Statystycznego jest rzetelne, obiektywne, profesjonalne i niezależne prowadzenie badań statystycznych, których wyniki mają charakter oficjalnych danych statystycznych. Zasady prowadzenia badania zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych są zgodne z międzynarodowymi rekomendacjami, opisanymi w podręczniku Consumer Price Index Manual – Concepts and Methods (ONZ) i są poddawane regularnym przeglądom ze strony międzynarodowych organizacji (np. Eurostat).

Podstawowe aspekty prowadzenia badania cen towarów i usług konsumpcyjnych zostały przedstawione w

publikacji „Co warto wiedzieć o inflacji?” dostępnej na stronie GUS <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/co-warto-wiedziec-o-inflacji,18,1.html>

Opracowywana jest kolejna edycja publikacji aktualizująca informacje o zasadach prowadzonego badania po 2019 r.

Założenia rozwiązań osłonowych oraz wprowadzane regulacje prawne wpływające na ruchy cen w określonych grupach towarów i usług konsumpcyjnych są na bieżąco analizowane i uwzględniane przez GUS, stosownie do wytycznych obowiązujących dla badania i w oparciu o praktyki innych krajów. O obowiązywaniu wspólnych wytycznych informowano na początku roku w komunikacie dotyczącym sposobie ujmowania cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych:

<https://stat.gov.pl/aktualnosci/informacja-o-sposobie-ujmowania-cen-energii-elektrycznej-dla-gospodarstw-domowych-we-wskazniku-zmian-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-od-stycznia-2023-r-,470,1.html>

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/272892/11336726/Treatment-energy-prices-compensation-measures-HICP.pdf/0f0f137a-0b8f-f0c8-2fee-e864699e08b0?t=1657620713202>

Szczegółowe zasady uwzględniania poszczególnych rozwiązań są wypracowywane indywidualnie dla każdego przypadku.

^a Dokładny opis koszyka inflacyjnego można znaleźć pod linkiem: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/informacja-na-temat-zmian-w-zakresie-koszyka-inflacyjnego-w-2023-roku,22,1.html>

/Wydział Współpracy z Mediami/